Барыы дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҺА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Хаһыат 1931 сыл алтыннаах ыйтан тахсар

№ 113(5313) | 1979 сыл, Балаҕан ыйын 22 күнэ | СУБУОТА | Сыаната 2 харчы.

БИЛИИНИ ҮРДЭТЭР КЫҺАЛАР

И. НЕУСТРОЕВ,
ССКП райкомун пропаганда уонна агитация отделын собиссийэтин солбуйаччы.

«Идеологическай, политическай-итэр үлэни салгыы туһсарар туһунан» ССКП КК Уураахтар этиллибитин курдук советскай дьоҥнэргэ научнай ойуу-санаана, партия дьылаатыгар, коммунистическай идеаллаҥа бараннаахтаах буолуута, социалистическай Аҕа дойдуга тиэтэлэ, пролетарскай интернационализм тыаныы итэрии партия идеологическай, политическай-итэр үлэтин тэбэр сүрүннүн буолар. Дьэ ол иһин бэйиэт партиябыт үлэйиттэр идейнай-теоретическай таһымнарын үрдэтиэ, кинилэр политическай билиилэрин-көрүүлэрин кэҥэтиэ сүгүн суолтаны бэрэр уонна малдьытын ахсаабат болҕомтотун түрүр. Итиэ сорунуу быйаарымта эйэр сүрүн миэстэни марксистскай-ленинскэй үөрэхтэнии ылар. ССКП КК политическай уонна экономическай үөрэхтэнии тэриллиэ, салайыыны партийнай тэриллэлэр болҕомтолорун кинигэр туруорар.

Бэйиэлгэ үөрэх дыала уратылаах бириэмэҕэ—онус ыйытылыгыттан тумуктүүр, В. И. Ленин төрөөбүтэ 110 сылын туолуутугар уонна ССКП XXVI съиэйигэр болҕомноох миэстэлэх кэрдиис кэмигэр—алтыһар. Итиэн сибэкэстэн В. И. Ленин теоретическай наһилиэстибэтин, марксизм-ленинизм классиктарын үлэлэрин, партия историятын, партийнай съиэлтэр документаларын, коммунистическай тутуу тирэҕэн турар боппуруоспарын айымныылаахтык үөрэтиигэ үһүлүччү болҕомто уурулуохтаах.

Саҥа үөрэх дыалын биир дьоһуннаах уратыларын үөрэх бары көрүнэлэригэр марксизм-ленинизм теоретическай боппуруоспарын бастакы источниктарыгар үөрэтиигин кэҥэтиик тэриллэ буолуохтаах. Итиэ аата пропагандист К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин уонна биһиги партиябыт, государствобыт салалтаачыларын, үһүлүччүлэах деятеллэрин үлэлэрин истээччилэр туһ бэйэлэриттэн үөрэтиллэрин урукку сыллардаахтар ордук кэҥэтиик тэриллэргэ дьулуһуохтаах.

Быйылгы үөрэх дыалын биир эмиэттээх сорудуоран ССКП КК «Идеологическай политическай-итэр үлэни салгыы туһсарар туһунан», «Хаһаайыстыбаннай механизмы салгыы туһсарар уонна партийнай итиэннэ государственнай органнар сорудаларын туоларыгар» Уураахтарын, ССКП КК уонна ССРС Министрдэрин Советтэн «Былаанчаһыны туһсарар уонна производство кодьуҮүн итиэннэ үлэ хаачыстыбатын үрдэтиигэ хаһаайыстыбаннай механизм сөбүлэлин күүһүрдэр туһунан» Уураахтарын истээччилэргэ дириҥник биһааран «Бэлэтүү уонна кинилэри ноҥуо үлэйиттэр кэнэ араҥаларыгар тиэрдии буолар.

Итиэ уратылара учуотаан партийнай, комсомольскай, профсоюзнай тэриллэлэр, хаһаайыстыбаннай органнар уонна пропагандистар политическай уонна экономическай үөрэҕи тэриллиигэ уонна салайыыга уратыларыттэн эмиэттээхтик сыныаннаһыахтаахтар. Биһиги үлэйит коллективтэрбитигар үөрэхтэн куотуна сатаччы, бэйэ билиитин үрдэтиэхтэн туора тураччы биир да үлэйит, биир да мэчиэт суох буолуохтаах. Ким олохтон хаалан бараҕын, дьон кэккэтиэн билиилээх-көрүүлээх буолуон баҕарааччы запитислэрэ активнайдык сылдьыахтаах. Билиитэ кэн көрдөбүлэ—онуок.

Аастыт сылларга Сылаанчаабы, Бахсытааҕы, Хатылытааҕы сыахтаҕы, «Сельхозтехника» холбоһуогунаабы, от-уут комбинатынаабы, коммунальнай предприятиелар уонна туһсаран оҥоруу комбинатынаабы, суутгинэстийэ органнарынаабы, маҥнайгы сүһүөх партийнай

(Бүтүүтүн 2-с стр. көр).

Фотоинформация

Кэрэ Хирке состаан совхоз Одьулуннаахтан өтөх-өтөх республика биллиилээх механизатора Николай Егорович Яковлев сылайбатыгыттан үрдүк үүнүү ыраатан комбайнынан бу ый саҥатыгар комбоҕо-лаастыгын Наталья Чорпутунан саҕалаан туоратыаах культуур хаҥ үүнүүлэрин хомуурдуур тэбиэрмилиэхтэк үлэлии сылдьар. Бу дьиҥнээх хамаанчыҥа кинилэр иннилэригэр сурах сорук—үүнүүнү ыраа в 751 гектардан хомуйуохтаахтар.

Эстэ иннэрэ күннээҥи сорудуокан совхоз сиэмэ-рилэриттэн 15,4 центнер саҥа үүнүү бэлэм буолуо. Оҥ саҥа гектар ахсаатан 6,2 центнер хайыы-хоруо тэрэх ылыллар.

Маанаа ордук үрдүк ыраатыгыттан эмиэ комбайнэр Николай Яковлев үлэлиир.

Снимокторга: үөйэ—боҕонаҕа комбайнэр; уота — эдэр комбайнэр Николай Яковлев.

П. Оленешников фотолара.

КҮҺҮН ТИЭТЭТЭР

ССРС БСУ-тыын нөҥүннөрэ итиэннэ, балаҕан ыйын 17 күнүгэр туорахтаах уонна туорахтаах-боҕоҕой культуралар (кукурузаттан уратылар) 105 мөлүйүөнтэн тахса гектарга быстарылыннылар. Итиэ быыстан 84 бырыһыаныгар тэгиллэр. Быстарыллыбыт сир 89 бырыһыанныгар бурдук остуолан бүттэ.

Техническэй культуралары маассабайдык хомуйуу саҕаланна. Күн-дьыл туруктук усулуобуйаларыгар Орто Азия хаһаайыстыбалара кукурузы бартыаҕай үүнүүтүн систистилэр. Саахар комбайнера тэтимнэн күүһүрдэн иһэр. Хортуоппуйу уонна ойуурут остарын хомуйуу тэтимэ эмиэ эбиллэр.

Хомуур үлэлэрин кытары даҕаны ыытыллаллар. Кыһыҥгы культуралар сиэмэлэрэ хайыы-үйэ 31 мөлүйүөн гектарга тэриллиннэ. Күҥүнгү хорутуу салгыы ыытылар. Былыргы 38,5 гектар хорутуулуннуо.

ССТА.

СҮӨҺҮГЭ ТОТ, СЫЛААС КЫСТЫГЫ ТЭРИЙИИГЭ— ОБЩЕСТВЕННОСТЬ ДЬАНЫАРДААХ КӨМӨТҮН!

Көхтөөхтүк үлэлээтилэр

Быйыл «Чураччы» совхоз ходуһатыгар интернат-оскуола коллектива үүгэй тэрээһиннээхтик кэчэлэстэ. Кинилэр сезон бастаҥы ыарыгар 29 тонна оту кэбийэн Сылаас отделениетыгар тиэрдилэр. Онон былаанныах сорудахтарын 4 тэннэнан аһардылар.

Оттон олох-дьаһах комбинатын коллектива Туойэ Сиргэлээтигэр 27 тонна оту сэбэтуонкалаан туттарда.

Бу күннэргэ «Сельхозтехника» холбоһугун аал звенота жуок массса хомуурдар, ходуһаҕа тиһэрилиллэхтик үлэлии сылдьар.

П. ЛЕБЕДЕВ.

Үтүө үгэс салҕанар

Производственнай комбинат коллектива Субуруускай аатынан совхоз Болтоҥотооҕу отделениетын кытта шефтэһиннэ олохтообута хаһыс да сылыгар барда. Аастыт оттуур коллектив совхозка оттообуҥнаа, кыһыны общественнай суоһуҥа ыбин аҥылыгы болдьоҕоҥнуо отделение рабочайдарын барҕа баһыыбаларын үтүөтүк ыытта.

Быйыл даҕаны үтүө үгэс кэбиллибөтө. Оссо сезон саҕаланыаҕыттан түөрт кэбиллэх аал звено Болтоҥо отделениетын Кыйдаллаабы биригэдэтигэр совхоз звенотун кытта кыттыһан күүх сайын уйгу-байаҥын соҕуһар. Кинилэр хаар түһүөр диэри оттуур былаанныахтар. Билигин звено К. Д. Павлуцкайдаабы кытта Туойэ Дьоборуоскаабын эргин ходуһаларга 106 тонна бастыҥ хаачыстыбалаах оту сэбэтуонкалаата. Онон комбинат 35 тоннаны баҕэ-ниир сорудаҕын ыраах аһара толордо.

Үлэйит коллектив хаҥар да оттуур общественнай суоһуҥ ыстыгын сиэтиннилээхтик туоруоһуҥна бэйэлэн шефтэхтэриигэр биллэр-кэстэр кэмэҥ оҥорорго бигэ быһаарыныллаах.

А. ЛИСТИКОВ.

Махталлара улахан

Хатылы орто оскуолатын үлэ уонна тыныыланыы лаагырын уоранэччилэрэ быйыл сайын Субуруускай аатынан совхоз Хатылыатаабы отделениетыгар улахан комоҥу оҥордуулар.

Кинилэр Бабаҕа үүнүүлэх ходуһатыгар 17 тиэ буолан барыта 133 тонна оту сэбэтуонкалаан туттардылар. Онон звено биирдии кэбиэхэ тэнгэриэн 9,1 тонна оттоннуо.

Эдэрдэр комолорун аһын отделение рабочайдарын махталлара улахан.

«СО» КОРР.

Совхозка — 50 тоннаны

Михаил Родионович Сысолятин директордаах Дьиҥ орто оскуолатын уоранэччилэрэ быйыл сайын Эриэлик Эристиин аатынан совхоз отделениелэригэр 50 тонна бастыҥ хаачыстыбалаах оту сэбэтуонкалаатылар.

Балаҕан ыйын бастакы декадаларыгар С. Е. Федосеев звенотун оҕолэрэ бадаҥна тэрьиэччиэхтэр үлэлэтилэр.

Т. СОКОЛЬНИКОВ.

Пенсионер көх-нэм буолар

Хадаар нөҥүлиэгэр О. О. Алексеев оҕолоруу-дьиэбэт кэбиэ диэн суох. Кини нөҥүлүөк биир ытык ыарыаҕаа, пенсионер.

Быйылгы курдук ардахтаах, оттуурга уустуктардаах дыалга моой оттоон 30 центнери сохоһуттар туттарда, онон общественнай суоһуну аҥылыгынан хаачыйыыга кэм да бэйэтин сэмэй ыыгаатын кыаҕырдэ.

Итиэн таһынан оҕолоньор ыах ыыр олоппос, сыарҕа, аҕаҕа, о. д. а. наадаларын сэбиэ-сэбиргэлэн оҥорон отделениеҕа улаханнык көмөлөһөр. Сахалыын тухары үлэни дьарык оҥостубут ыарыаҕас кэбиэ итинник түбүгэ суох тэнийбат-тулуйбат.

Осип Осипович нөҥүлиэгин эдэр ыччаттар биир ыытыктаах кэбиэ. Пенсионер субуотуннук эрэ буоллар кэм хаһа иннинэ тахсар дьоҥсоргана, бэйэтин үөрэхтэриэхтэрин көҥүүр.

Онтук кэбиэ—бэйэтэ Уойуннут.

Н. СОБАКИН.
«СО» обл. көрр.

(Бүтүүтүн 2-с стр. көр).

БИЛИИНИ ҮРДЭТЭР КЫҺАЛАР

(Бүтүүтэ. Иннин 1 стр. көр).

тийнай тэриллэлэр политическай уонна экономическай үөрэҕи наҺаа хойутатын, ыҺыллаҕастык тэрийбиттэрэ. Райпо быраабылыынныта, совхозтар дирекциялара үлэһиттэри экономическай үөрэхтэҺиннигэ сөптөөх суоллаҥы биэрбэтэхтэрэ, тэрээһиннэрэ молтох этэ. Ол хатыламмыт суохтаах.

Быйыл партийнай уонна комсомольскай үөрэх системаларыгар оскуолалар үгүстэрэ былырыыҥҥы программаларын салбаан «Сайдыылаах социализм Конституциятын» үөрэтиэхтэрэ. Начальнай звеноҕа программаҕа бүтэрбит ааҕыах оскуола «ССКП ис уонна тас политикатын боппуруоспарын» үөрэтиэхтэрэ. Оттон орто звено сорох оскуолалар «Аан дойдуну уларыта туттар үөрэх» диэн саҥа курсу үөрэтиҥэ киириэхтэрин сөп. Үрдүкү звеноҕа үөрэнээччилэр былырыыҥҥы программаларын салбаан «ССКП идеологическай үлэтин актуальнай боппуруоспара» диэн курсу үөрэтиэхтэрэ.

Экономическай үөрэх үгүс оскуолалара васпыт сылга бэйэлэрин программаларын бүтэрбиттэрэ. Киниилэр быйыл «Производство кодьууһун уонна үлэ хаачыстыбатын үрдэтии бастыҥ опыта», «Тыа хаҺаайыстыбатын производствотын кодьууһун үрдэтии бастыҥ опыта» диэн курстары үөрэтиҥэ киириэхтэрэ. Оттон үрдүк үөрэхтээх специалистар «ССКП экономическай политиката» эбэтэр «ССКП аграрнай теорията уонна политиката» диэн семинардарга дьарыктаныахтара.

Политическай уонна экономическай үөрэх барыы оскуолаларыгар үөрэх сылын бастаҥы занятиета алтыннары 15 күнүгэр, баҥкидиэннэккэ, «Ленинизм — биһиги эпохабыт революционнай знамята» диэн темаҕа ыытыллыаҕа. Бастаҥы занятиеҕа свердловчанар опыттарынан салайар партийнэй, советскай уонна хаҺаайыстыбаннай үлэһиттэр активнай кыттыыны ылыахтаахтар. Бу занятиеҕа партийнай, комсомольскай тэриллэлэр байэлэрин представителлэрин анаан сыралыыннараллыаҕа наада.

ССКП райкомун бюрата барыы партийнай, советскай, профсоюзнай, комсомольскай тэриллэлэри уонна хаҺаайыстыбаннай органнары үөрэх дьыалыгар балаҥнаннын алтыннары 1 күнүгэр диэри бүтэрэллэриигэр сорудахтаата. Бу күннэргэ диэри ахсын оскуолалар, семинардар истэччилэрин уонна пропагандистарын сүүмэрдэһин бара турар. Сорох партийнай тэриллэлэр итинник эсэ саас, үөрэх дьылын түүктүүр кэмиэ, быһаарбыттара. Киниилэр билигин чуолкайдаабыннарыы өгөрүөхтээхтэр. Маҥан сибээстээн партийнай, профсоюзнай тэриллэлэр, совхозтар, производственнай тэриллэлэр салайааччылара коммунистическай үлэ оскуолаларын сөптөөхтүк тэрийиэхтээхтэрин ыйар наада. Биһиги сорох салайааччыларбыт сыл ахсын бу оскуола истэччилэрин уларыта сылдьан, көннөрү экономическай оскуола күрдүк үлэлэтэллэр. Итиэ олох сыыһа. Коммунистическай үлэ оскуолата — бу бэйэтэ хас да сылга үлэлиир, араас боппуруостары хабар программалаах, бастайаннай истэччилэрдээх оскуола. Маннык оскуолалар фермаларга, сыахтарга, государственнай учреждениелэргэ тэриллиэхтэрэ, тэриллиэхтэхтэр.

Политическай уонна экономическай үөрэх барыы оскуолалара аан бастакыттан былаанныыллык, тэрээһиннээхтик үлэлиилэрин ситиһиэхтээхпит. Хас биирдии пропагандист алтыныы 15 күнүгэр диэри айар былааныын онностон бүтэриэхтээх. Былырыын оройуон пропагандистарын 37 бырыһыаннара айар былаана суох үлэлээбиттэрэ. Быыл партийнай, комсомольскай тэриллэлэр секретардара, пропагандистар барыы биргэммит былааннаах буолуулларын ситиһиэхтээхтэр.

Үөрэх кодьууһа пропагандист занятиеҕа уонна истэччилэр үлэлэрин хайдах тэрийэриттэн тутулуктаах. Барыы занятиелар үрдүк идейнэй таҥыннаахтык, олоҥу кытта ыкса сибээстээхтик бараллараригар пропагандист барыы дьоҕуруун, сатабылын ууруохтаах. Хас биирдии занятие матыарыйаал ис хоһоонун сатабылаахтык арыйыыга, истэччилэр активностарын, интэриэстэрин үрдэтэргэ туһуланыахтаах. Партийнай тэриллэлэр пропагандистарга сөптөөх усулуобуйаны тэрийиэхтээхтэр, барыы оттуннан көмөлөһүөхтээхтэр. Үгүс көмөҥ пропагандистарга да, истэччиларгэ да библиотекалар өгөрүөхтээхтэр. Быыл пропагандистар оройуоннааҕы семинардарын иккиттэн итэбэһэ суох ыытыллыаҕа. Маҥнайгы семинар бу дьыл алтыннары 10 күнүгэр былааннанар.

Кыйын онус пятилетка бүтэһик сылыгар үлэһиттэр, коллективтар социалистическай эбэһээтэлистибэлэри ылыныахтара. Ити эбэһээтэлистибэлэри пропагандистар активнай тэрийээччилэриннэн буолуохтаахтар. Киниилэр истэччилэр социалистическай эбэһээтэлистибэлэрин бириллэлэн уонна бөлөҕүнэн намыгыстыһыннарыы тэрийиэхтээхтэр. Бу — пропагандистар үөрэх кодьууһун үрдэтиигэ үлэлэрин биир ергүтүнэн буолар.

1979—1980 политическай, экономическай үөрэх дьыла «Ленин дьыалата тыыннаах уонна кыайан турар» диэн темаҕаа тэнүүкэннэриэ.

ССКП КК уураахтар туруоруллубут саҥа соруктар таҥыннарыллар сөп түбэлиннэрэн, бэйэлэтэ үөрэх дьыалыгар политическай уонна экономическай үөрэх барыы оскуолалара үрдүк таҥыннаахтык, кодьууһаахтык — партийнай тэриллэлэр ытык иэстэрэ.

Комсомолга отчуоттар - быыбардар

ИТЭҺЭСТЭРИ ТУОРАТАР ИҺИН

Олох-дьаһах комбинаттар 4 комсомольскай-ыччат коллективтар бэйэлэрин ыкы ардыларыгар социалистическай куоталаһыыта киириэн үлэлиилэр. Наставниктар Е. П. Ноговицына, Е. П. Саввина, А. П. Иванова суоллэрэннэн - амаланнаан эдэрдэр үлэ мыҥдыардарын бэлэмнэлиллэр.

Комбинат оройуон промышленнай-производственнай, тутар, хааччыйар тэриллэлэриэ социалистическай куоталаһыыларыгар иннэлэтка тордус сылын бастаҥы ангарыгар иннинэ күөнтэ тахсыбыта. Итиннэ комсомольскай-ыччат коллективтар кылааттара улахан. Инстэнньэлэр, 1 №-дээх фотографтар, парикмахерлар бригээдэлэрэ былааннарын 105—119 бырыһыан толороннар. Үлэҕэ үрдүк көрдөрүүлэри ситиһэн инстэнньэлэр «Эрчим» комсомольскай-ыччат бригээдэлэрэ аспыт сылы түмүгүнэн коммунистическай үлэ коллективы үрдүк аатын ылла.

Комсомолецтар барыы үлэҕэ активнайдык кыттыалар. Общественнай суоһуу эспит марыхан кыстыгын туораһыыҥа шефтээхтэригэр — «Чуранчы» совхоз Сылгаҥаабы отделениетыгар эбэх көмөҥ өгөрбүттэрэ: субботуннуктары тэрийтэлиэбиттэрэ, киһэлэтин мода араас көрүҥнэрэ сайдан иннитин туһунан лекциялары аахыттара.

Комсомолец П. Васильев салайар ДНД-та общественнай бөрөдөҥи хаҥыстаһыыҥа үүстүк үлэлээтэ. Комитет культурнай-массабай секционо (тэрийээччи М. Ефимова) революционнай бырааһынныктары, араас сынналаан, бөҕчэрдэрин, конкурстары атаарыыга биллэрэ-эстэр үлэни ыытта.

Комсомолецтар «Социалистическай уонна үлэ» политическай оскуолаҕа үөрэнэллэр. Ленинскэй зачеттарга, ГТО нормаларыгар, сайыҥҥы нормаларын туттарыыга кыттыбыттар.

Ити туһунан оройуоннаа бастаҥынан ыытыллыбыт отчуоттуур - быыбардыыр комсомольскай мунньахха комитет бэрэ сылдьаах үлэтин туһунан дакылаатын секретарь **А. Захарова** уонна кэнсэтиҥэ тыл эбэн комсомолецтар кэнэҥэк ыйытыстулар. Ол эрээри кэнэҥин сүрүн ис хоһоонно бэлэмнэнэ итэҕэстэргэ, быһаарылларбатах боппуруостарга туох наадыйылларын. Комсомолецтар **М. Ефимова, П. Варламов, А. Куличкин, Е. Ефимова, Д. Варламова, С. Дьячковская** уо. д. а. аралдьаһалларга ыччаттар кэнэтээхтүк кыттыбыттарын ыйдылар. Иллэҥ бириэмэни атаарыыга, социалистическай куоталаһыыны тэрийиэргэ баар итэҕэстэри туораттыыга туһаайбыт элбэх этиилэр киирдилэр.

Комсомольскай комитет ис союзнай үлэни тэрийиэхтээх элбэх көтүтүүлэр тэриллэрэ, быһаарылыыстара саанаан сөпкө критикаланна. Сылгыттата 4 эрэ комсомольскай мунньах ыытылыыта. Оттон комитет 6-та эрэ түмсүбүт. «Комсомольскай прожектор» баара-суоҕа 2 рейдэҕэ, онуоха народнай хонтуруол группатын кыттаа холбоһон ыытыыта сөптөөх быһыынан аарылыыта табыллыыта.

Агитация үлэтигэр комсомолецтар кыттыбыттарын тэҥэ. Оноолоох от ыраах мэт лаҕыы. Биһиги дьон олохтох тэриллэн иитэр, үлэ кууһуу туруоруулар комсомолецтар маннык сыыһаны улаханнык кэмэлэнэн таҕадя.

Иккис болдьоохтуутар ыытылларыгар бу мунньахха учуоккаа турар 31 комсомолецтан 23-нэ эрэ сылдьыбыт. Мунньах буолара төһө эмиэ эрдэттэн биллэрилиэхтэрин үрдүнэн араас командировкаларга ыыта туруу хайдах сатаммай. Комсомольскай тэриллэ олохтох биллэр үлэни туоналаах событиелэр тэриллэ салайааччылара мунньахха сылдьыннылар. Комсомольскай комитет бэрэ сылдьаах үлэтэ **ортоно** сыанналаммыт. Комитет саҥа составаа 7 киһиттэн быыбардаммыт. Киниэ секретарыгын **А. Захарова** хаттаан таллыыта.

В. СИДОРОВ.

БИҺИГИНИ КЫТТА ШЕФТЭЭХ НЕРЮНГРИГА

«ИНДУСТРИЯ СЕВЕРА» ХАҺЫАТ СТРАНИЦАЛАРЫТТАН

КӨҺҮЛЭЭЧЧИЛЭР — КОММУНИСТАР

«Якутуголь» технологическай транспортнай производственнай холбоһук автобазатын 1 №-дээх автоколоннатын коллектива балаҕан ыйыгар таҥаҕаны таҥыы былаанын 110 бырыһыан толороро, парк үлэтин коэффициенын былаанныыгыттан 0,05 бырыһыанынан улаатыннараллара үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэни ылынна. Социалистическай куоталаһыыны көҕүлэччилэриэн коммунистар В. А. Матющенко, П. Е. Шаманин, 2 №-дээх бригээдэ бригэдьиирэ П. П. Вахрушев буоллулар.

Г. МАСЛОВ,
автоколонна начальника.

ҮЛЭ СЕМЕСТРИН КӨДЬҮҮҺЭ

Нерюгригга Горькай куораттан хас даҕаны улэни толорбута көҺүнэ.

От ыйын ортотугар бригэдэни Берканикка 48-тыы квартиралаах олорор дьиэлэр тиэтэллээх тутуулларыгар ыытыттара. Маннык даҕаны ситиһиилээхтик үлэлээбиттэрэ: атырдьах ыйдааҕы быланнарын 213 бырыһыан толорбуттара.

Берканикка 50 миэстэлээх детсады тутуута эмиэ бу СУ-17 А. А. Ибсен салайааччылаах бригэдэтэ үлэлээн, атырдьах ыйдааҕы соруданан 37 бырыһыанын аҺарда.

Е. ЗВЕРЕВ.

ҮЛЭ СЕМЕСТРИН КӨДЬҮҮҺЭ

Нерюгригга Горькай куораттан хас даҕаны улэни толорбута көҺүнэ.

Бастаҥы ыйын ортотугар бригэдэни Берканикка 48-тыы квартиралаах олорор дьиэлэр тиэтэллээх тутуулларыгар ыытыттара. Маннык даҕаны ситиһиилээхтик үлэлээбиттэрэ: атырдьах ыйдааҕы быланнарын 213 бырыһыан толорбуттара.

Берканикка 50 миэстэлээх детсады тутуута эмиэ бу СУ-17 А. А. Ибсен салайааччылаах бригэдэтэ үлэлээн, атырдьах ыйдааҕы соруданан 37 бырыһыанын аҺарда.

Е. ЗВЕРЕВ.

«ИСКОРКА»

Серебрянай Бор бөҺүолэгэр соторуталаҕыта үлэҕэ киирбит оҕо дьаһалыта-сада «Искорка» диэн политическай аата ылла. Энерго-тутааччылар 140 оҕолоро үөрдүлэр-коттүлэр.

— Торопуттэр оҕолорун иҺин долгуйбуохтарын сөп,— диэр «Нерюнгри ГРЭС» УС профсоюһун постройкомун председателэ В. И. Кривэлап.— Маннык бэйэлэрин үлэлэрин ыытыыларыгар институт «Энергия» диэн этэрээтэ промбаза тутуутугар активнайдык кыттыбыта. Тутуу иннэ, нердэрин институт «Мрия» диэн этэрээтэ СУ-14 бырбыт сорудаҕын бөлдьөөбүт толорда.

Н. ПОДОЛИЦЫН.

МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ. Воскресенский ороһуонаҕы «Ачкасово» совхозтааҕы — сибиинньэ племенной боруодатын уоскэтиниэк, ити, үүгү өгөрүүнэн, туораҕаах культуралар уонна элбэх сылаах оттор сиэмэлэрин үүнэрбиккэн быарыктаан үүгү салаалаах хаҺаайыстыба. Совхозтаах сылга 10 тыһыынча племенной сибиинньэ оҕолорун улаатыннарар, онтон 5 тыһыынчатын биһиги дойдубут үүгү республикаларын хаҺаайыстыбаларыгар атыылыыр. Коллектив үлэһиттэрэ билигин суоҕу аҕыйыгын турдаҕа тэтимнэн бэлэмнииллэр. Быыл былаанны таҥынан 170 тонна от, 700 тонна сенаж уонна 2000-тан таҕыс тонна силос бэлэмнэнэллэр.

Бу сылгы ыраах сылгыны ыытыы, онтон 5 тыһыынчатын биһиги дойдубут үүгү республикаларын хаҺаайыстыбаларыгар атыылыыр. Коллектив үлэһиттэрэ билигин суоҕу аҕыйыгын турдаҕа тэтимнэн бэлэмнииллэр. Быыл былаанны таҥынан 170 тонна от, 700 тонна сенаж уонна 2000-тан таҕыс тонна силос бэлэмнэнэллэр.

Уйбэ снимокка (заголовокка): совхозтаах үүгү комплексын биригэдэ комиэрэ хас биирдии сүөһүгэ 22—23 центнер аҥылыгы сүөмпүтүгэ тиэрдиэҕэ.

ХаҺаайыстыбаҕа улаханнык болдьоҥо үлэһиттэр олохторун-дьаһахтарын уларыйтарыллыбыттара туспаринан, олорор дьиэни-уоту тутуулаах туһаайыллар.

Уйбэ снимокка (заголовокка): совхозтаах үүгү комплексын бири-

ТҮБҮКТЭЭХ ҮЛЭ ТҮГЭННЭРИТТЭН

Георгий СИВЦЕВ — Очерк

«Кыһалбыт курдук, бүгүн хаардаан сир ииҥэ туртата өксөн өнөста, ньуҥа итии уулардабата буолуо. Оччоҕо да эбии ыстарыбатыгар таайыбыт. Урох Күөрү фермаҕа хотоноруттар тоҕо эрдэтэн кэлэллэр, туруорсуу буолбутун ирдүүн үөлүнэн ыгыллан кыайан чорботон биэрбэккэ, ноҥноҥнуулары ылахтын, КВ обуоҕтору таҥнары хойутаттылар буолла. Хайдах гынныах баҕайыный?...»

Итэ саҥалар Христофор Матвеев утуйар утуйа иҥэриэхтэрэ, сытыы бүрүйэн дьылҕа кайыдаабыттэрэ хас даҕаны хоноо.

Оссо ыаспыт ыраахтаҕы өтөлөөкө советтэргэ, биэс, туоҕа ааҕыллыбыт өтөөн кинигэт уолаттары хотон ирдэнүүлэр ыытыахха диэн ааҕа сылдьыбыта. Оны ураанньай, экотехника даҕаны улахчаан сөбүлэбиттэрэ эрэдэ, Хонду ардах ирдэр ардахха биэдэлэнньыт өтөрүн субу нуиорго хайыстар даҕаны чөмөхтөөн кэбиһиллэхэ этиэдэр. Онон туох хаанык аанньа өту өрүҥүй өхөрго, онтон бирдэ корнонухолары ирдэнүүлэрэ дьону турууорга быыстыстар. Дьиҥнээх, итиэ Христофор даҕаны улахчаан утэрса көрсүбэтэҕэ. 1978 сыл курдук курдаан дьылга биир да бүтүн наадыйыы кэлиэ чах-ыа. Итинэн кэлэйүн барбыт ирэтэ хаар аныгар хаалларэр хайдах табыллыай?!

Дьэ итэ эбэт ардыгар сүрөх баратын сүүрэн сылайбата диэн. Оо эрэдэ дьиэ-сиэрэ тэнэстэҕинэ, бэрэ бэрэ сылга туруннаҕына туугуттан кыайбатаҕа, тоҕоостоох, ньиҥ-ньиҥ гынан, тоҕоостоох ньиҥ-ньиҥ гынан, ньиҥ-ньиҥ гынан, ньиҥ-ньиҥ гынан,

КЫЛААБЫНАЙ ТЕМА—ТЫҢГААҺЫНЫ СЫМНАТЫЫ, СЭБИЛЭНИИНИ ЭҺИЙ

Балаҕан ыйын 18 күнүгэр ХНТ Генеральнай ассамблеятын уочараттаах XXXIV сессията үлэтин саҕалаата. Өрдөөҥүттэн олохсуй, бут үгэс быһыытынан, улахан ыылбаҕор саалаҕа балаҕан ыйын үһүс оптуорунньутар аан дойдутааҕы бу бөдөҥ тэриллэҕэ киирэр 150-тан тахса государстволар представителлэрэ дьоһуннаах уонна тыын суолталаах, кэҥн аймаҕы бүтүннүүтүн долгутар боппуруостары быһаарсаары мүһүннүлэр. Сессияҕа советскай делегацияны ССКП КК Политбюротун чилиэнэ, ССРС Тас дойдулардааҕы дьаламаларын министрэ А. А. Громыко салайар.

Сессия 126 боппуруоһу көрүөхтээх эрэзэри, ол ыылаабынай тематынан, биллэн турар, тыҥааһыны сымнатыы уонна сэбилэниини эҥин буолуохтара. ССРС уонна АХШ салайааччыларын соторутааҕыта Венаҕа буолбут көрсүһүүлэрэ, ОСВ-2 туһунан киниилэр ылын баттаабыт дуогабардара норуоттар икки ардыларыгаҕы политическай быһыыны-майгыны өйдөөтүрдэрэ, ол аата ХНТ тыҥааһын сымнаһыныа диригэтиигэ итиэннэ эҥин бөдөргөтүүгэ саҥа табыгастаах көскилэри арыйдылар. Итиэ кыахтара толору туһанылыа — ХНТ бастакы уочараттаах соруга.

Ол гынан баран аан дойду туһугэтэ былыта суох буолуоҕа быдан. Эйэ өстөөхтөрө—Пентагон генераллара, НАТО миилитаристара, арҕаачы державалар байыннай-промышленнай комплекстара—тыҥааһын сымнаһыныгар мэҥэйдиргэ уонна сэбилэниини үлүһүйүүнү кыымыналаан биэрэргэ туох наадатын барытын оҥороллор. Киниилэр байыннай ороскуоттары үөскэтиилэрин уонна сэрии сэбин саҥа көрүүгэрин айыы былааннарын, арҕаа Европаҕа ялернай питилээх баллистическай уонна кынаттаах ракеталар саҥа типтэрин олохтоһуун быыстыбарын соҥнуу сатыыллар. Ол сэрии сэптэрэ Советскай Соһуу үстэ туһуланналлар. Аан дойдутааҕы быһыыны-майгыны сытыырхаттарга, соҕуруулуу-илин Азияҕа тыҥааһын саҥаттан саҥа көрдүгэнэрин үөскэтэргэ дьулуһар Китай салайааччылара киниилэри кытары биир куомунуган үлэлиилэр. Киниилэр Китай ракетней-ядернай кыаҕын үүнэриилэрэ, ол туһугар имэгирбэ туруулара киниилэр этын дойдуларга «уруок биэрэр бырааптаахтарын» этэр. Вьетнамы утары саҥа байыннай авантюраҕа бэлэмнээн саҥаалаахтарын көрдөрөллөр.

Аан дойду тематыгар бэсилэдэ

Холбоһуктаах Нациялар Тэриллэлэрэ итинник усулуобуйаҕа бэйэтин туох баар кыаҕын бастатан туран, аан дойдуга тыҥааһын саҥа көрдүгэнэрэ үөскэтиллэрин бөҕсүүгэ, биир ыраахтаах сымнаһыныы бөдөргөтүүгэ уонна сэбилэниини үлүһүйүүнү уодьуганнаһыыга туһаайар аналлаах. Онуоха эҥэ дьылҕата аан дойдуга биирдэ олорсоччулар кыахтара сэбилэниини үлүһүйүүнү уодьуганнымыра, сэбилэниини сарбыыга киирэргэ тэҥнэ тиийиэҕиттэн быһаарылаах чутулуктаах буолуохтаах.

Советскай Союз уонна социалистическай биирдэ дьоҕордоһуу дойдулара бу дьыала, бастатан туран ядернай сэрии сэбин эҥин уобалаһыгар, таба быһаарыларын ситиһэргэ улахан кыһамныларын ууралларыгар, Киниилэр ядернай сэрии сэбин барыы көрүнэбин оҥоруу-тохтотор уонна сыыһа ол сааһыгыр олох суох буолуохтарыгар диэри сарбыйан иҥэр туһунан этиилэрин саҥатар даҕаны сөп. Сэбилэниини эҥин комитетыгар ити боппуруос көрүллүүтэ АХШ уонна сорох кини куомунаахтара утарсалларыттан тардылынна. ХНТ Генеральнай ассамблеята социалистическай государстволар киниэрбит ити этиилэрин дьүүлэҥнии салгыыр туһунан бэйэтин мөҕүннэах тылын этиэх туустаах.

Кэккэ атын боппуруостарга дьыала эмиэ итиннэктэнэ турукталаах. Холобур, ядернай сэрии сэбин боруобалаһыны бүттүүн уонна толору бобуу, ядернай сэрии сэбэ суох государстволар ядернай сэбэ туһүүттэн куттамат усулуобуйаларын мэктиэлиир аан дойдутааҕы конвенцияны бэлэмнээһин, о. д. а. курдук боппуруостарга.

Итиннэ тиэҥ Советскай Соһуйан уонна АХШ-ыан соторутааҕыта ырытыллан оҥоһуллубут радиологическай сэрии сэбин бобор туһунан дуогабар сүрүн балаһыанньалларын туһунан холбоһуктаах быраайыктыы үтүөкэннэх холбоһур быһыытынан ыйар наадалаах. Итиннэ, сөп ОСВ-2 дуогабарга ылыы баттаһын курдук, икки ууттар үтүө дьулуурдара баар Суоллаҕына сэбилэниини эҥин суолтар үчүгэй түмүктэри ситиһиэхтэ сөбүн этэр.

XXXIV сессия үлэтигэр дьоһуннаах мөкүтүн, биллэн турар, Ближэй Восток проблемата ылыаҕа. АХШ, Израиль уонна Египет салайааччыларын Кэмп-Девидтээҕи көрсүһүүлэриттэн ылан кордук биир сыл аста. Ол тыаан баран Ближэй-Востоктааҕы быһыы-майгы израильскай-египетскэй куомунаһы түүгэр ессө мөлтөөтө. Онуоха туоһуннан Израиль Ливаны утары кэрэҥэ суох агрессивнай дьаймылара буолаллар. ХНТ санныгынан, ити регионҕа бөҕө эйэни олохтоохун суолун проблемаҕа Палестина арабскай норуотун сокуонай бырааптарын учуоттаан туран төрдүттэн сүрүннээҥин эрэ солуоҕун соп.

Сессия кыттыылаахтарын болҕоотолоруун Африкка соҕуруу эттиэҥэри норуоттар расистар батталларыттан босхолонор иҥин охсуһуулларын, аан дойдутааҕы экономическай сыҥыараһыныларын кэрдьыктаах торуккэ олоҕуран уларыта тутуу проблематын, о. д. а, курдук боппуруостар тардыахтара.

Онон Холбоһуктаах Нациялар Тэриллэлэрин иннигэр олус эпиэттээх быһаарылары ылынар сорук турар.

Б. СЕРОВ (ССТА).

Литературнай МУННУК

ФЕОКТИСТ СОФРОНОВ

КЫБЫГАС КЫТТЫГАС

Мааны да мааны бараллан
«Москвич» массыынатыгар
Буору-сыыны бурдаппакка,
Моҥуорун да тиһиэппэккэ,
Тыыннан киирэн, алаасын
Ыылбыттан аастА.

Ол кэҥн корсуо эйэлин
Уу ийэ, хайдаан аймаҥнаан:

— Сиэн ким-хайа буоллаҕай?
Сэрэхтээлтин, арааҥы иҥэй,
Суол дуорун бурдатыгаары,
Суол дьоҥун сөҥүтүгэрэ
Сыыгыныгын, ити наадаҕа
Сырыыта корсуо да эбит!
Хоммут, полковник майгынныах,
Культурнай ыччат
быһыылаах...

Үтүө кэҥн оруу бэлиэ—
Туга-кимэ туга биллиэ:
Туттара-хаптара ис кэмпүөх,
Тыла-оҥо да сиэрдэах...

Үйбэн оромньор—итэҕэйэ
Оҥно утарда адьаһын:

— Кэҥн эрэҥэ—иҥнэр,
Суоҕу эрэҥэ—тайыгар.
Эллэй сарыстан иҥиллэр
Ити этиилэр табалар...
Сыыйан, сыыбырдаан
саҥаччаччы,
Сиэбийэн тиэйэ суох
ыллыбаччы,
Атаҕын тобутуран хаамаччы
Аҥаа адьынаттаах буолаччы.

Эн итэ хайдаабыт кэҥнэ,
Ити да маанытын ийэм,
Тыа ньаҕарыгыс лаахтаах,
Иҥэ—эрэн уоп бөдөхтаах.
Уруут оҥу таах истэн хаҥарэн,
Онтон бөдөн кэҥэйбэтэх,

Ласпыт сайын кини биҥи
Адыас гуспа иккэ кэлэ:
Мин буоллаҕына мара аҕан,
Биэн кини мааны бараллан—
Олус учуутэйдик, таптыкан,
Оттообуннут эҥ, кыттыкан.

Кыттыгаһын остаах-уоллаах,
Кыраллан аҥы уу ойуолаах;
Кини пакка аламмарай,
Кэпсэн-ипсэн да баар эҥэй,
Маныыгын миэхэ оннооҕор
Массыынатыгар ыардар.
Уруу-хаан кэҥнэн сиэбэтэх,
Хол оҕом курдук тилгэнэтэх.

Олгох отуу нэбистибат,
Ус мас курдуолаах кэстибит
Уонна кыдьма сурдубут
Хот кыгыгыгар ыардубут.

Күбүн кэлэ. Кэн хаар түсэ.
Курдуолаах 'кыох оноон тэлэ
Тракторданх тиэйдэн эрий,
«Тиий, бу тресуй? Оо,
ыйыгай!

Биэн дьыгыс туоруур инэгэт
Мэс лаллигир. Онно ангийбут.
Мин сиэнабар, суос-соготох,
Биир да салаа от онноох.
Тыһыарсаах биир инахтан,
Тиий, бу дьыала
ыыгтаннын!..»
Онуоҥ аҕаан, ол буллуу.
Онтон хайдым трактор суолун,
Хата сиэгэрдим тиэйиллибат—
Хаар-сиир сиэн ылан эбит.
Сойуу сиэрдиэнэх трактор
Суола бу тиэрмэлэн сытар.
Кыратын да эрийдэбэтэ—
Кыттыгайдым кыбыытыгар
тиэрта.
Кыбыгас кыттыгас!

Ытыы-итиэ, кордиспэтэ,
Ыйсыырбыт атын бэйэтэ
Кибыгбан аҕалан биллибэт.
Дьаабы кийиттэн кэлэйдэмин,
Таах халлаарбытым ону мин.
Маанытын дьиннор да ордигор
Баримстаахтык аҕаайыллаҥ.

«Кини эрэҥэ—иҥнэр,
Суоҕу эрэҥэ—тайыгар»
Эллэй сарыстан этиилэр
Ити этиилэр табалар.
Өбүгэлэр-бөлүүктэр:
Уоранаа суохнут дэмэттэр,
Үгүү ото корбуттэр,
Уорбо тылынан эмиттэр

ПОЧТАТЫТТАН

Редакция маҕаһыыны аһыахха

Чурапчы салайыыстыгар арҕаа уонна соҕуруу диэки олороччулар аҥынан хаарчыллар маҕаһыыннарыт сабыллан хаалан улахчаннык эрэйдэҥэ эрэбит.

Кырдьык, дьиэтэ ардаҕа тэстэрин, онон хоруобуйахыар наадатын туһунан найыстаахтар мунньахтарын ахсын кэпсэтэр этибит. Онуоха райпо бырабыыланньата сөптөох ураатыы ылыан турар эбэт. Дьэ уонна маҕаһын тоҕо сабыллыбытын мунаарабыт.

Сүүһүнэн ыалы эрэйдээмнэхтэ, маҕаһыыны аһа охсуохха.

В. ИГНАТЬЕВ,
пенсионер.

Редакторы солбуйаччы С. Н. ЧИЧИГИНАРОВ.

13 №-дээх Чурапчыгаҕы профтехучилищеҕа 1979—1980 сс. үөрэх дьылыгар ЭЛЕКТРОСВАРЩИК-САНТЕХНИК идэлэргэ саҥа группа аҕыйаатыа. Үөрэнии биллиҥэ 3 сыл. Бу группаҕа 8 кылаас үөрэхтээх ыччаттар ылыллаллар.

Маны сэргэ 3 сыллаах киэҥ профиллаах, «С» группаҕа ШОФЕР ПРАВАЛААХ ТРАКТОРИСТ - МАШИНИСТ уонна МААСТАР-ОВОЩЕВОД идэлэргэр эмиэ үөрэнэччиэхтэри ылыахтыт.

АДМИНИСТРАЦИЯ.

График ырааҕынан туолбата

(Бүтүүтэ. Инники 3-е стр. көр).

аҥардас искусственнай сиэмэлээһин инструктора эрэ дьарыктаныахтааҕын, осеменатор күнэта хонуруоллуохтааҕын курдук өйдөбүл баар. Бу олох сыыһа. Дьиэтэр, суоҕу интиитинэн дьарыктаран хаһаайыстыба барыы үлэлиттэрэ — ыанныыксыттан бириэдьиригэр, зоотехникпар тиэйэ сиэмэлээһин иҥин барыы охсустахтарына эрэ буоһатыыны сүҥүөҕэр туруоруохтарын сөп.

Быйылгы кыстыыка иҥэ суоҕуну сиэмэлээһин тохтотуллубакка ыытыллыаҕа. Ол иннитэн совхоздар бу күннэргэ кыһыгтыы сиэмэлиир пуунцары воробуйдаҕа эпиэттиир тыына оромуоннуулэрэ, сөптөох тэриллэриннан хаарчыйыллара ааҕа. Оройуон үрдүнэн 34 техник осеменатор, 25 сиэмэлиир пуунар үлэлиэхтээхтэр. Ол иҥигэр ССКП райкомун бюротун уонна райсовет исполкомун холбоһуктаах мунньаҕын кулун тутар 6 күнүнэҕи уураабынан 6 саҥа кыһыгыы пуунар тутуллуохтаахтар. Карл Маркс аатынан совхоз Уу Оҕустааҕар биир пууну, Бахсыҥа 2, Субуруускай аатынан совхоз Сугулааныгар 1, «Чурапчы» совхозка 2 пууну тутуохтаахтар.

А. ХОЮТАНОВА,
племхолбоһук кылаабынай зоотехника.

КАЗАХСКАЯ ССР. Водопроводчэр дуоҕу аҕарар дьиэҥэрдэрин кэлэйи турбелэрин ылаллыгын эрэ чолуҥэр гуйэриллэр, ол—биримиэнэ уонна ыарахан сыыналлаах үлэ. «Союзцелинводстроя» трест спецкомплекстара Казахстан кыраныысын тарбыллыбыт сир анныгынааҕы тыымпэдэрин ырааскыыргэ уонна «кэнэрэдэн» аҕыйдылар. Уу аҕар ыстаал сүрүннүгэр оҥоҕуна уу ыгыйыыларын аҕаллыбыттыкан баран турбаны ырааскыыр иҥэриит ханнык баҕарар хаарыгынаах сиэрдэҥэ ылыллыа сөпөн баар.

СПУТНИККА: Петропавловскай куораттан ыытыллыбыт ревалиэстаабы семинар-быыстапкаҕа «ракеталарын» көрдөрөллөр.

В. Антонов фотота. ССТА фотохрониката.

БИҺИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с., Карл Маркс уул., 12, ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-395, отделлар — 21-495, секретарь—21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 60849. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 усл. печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3051.

№ ЗАКАЗА 113